

38 (יסוד) נמצאת במקומה, ובחינת התפילה (מלכות) ניגשת אליה וסמיכת
 39 גאולה לתפלה הוא להיפך שתפלה היא במקומה, וגאולה
 40 נסמכת (נגשת) ומתקרבת לתפלה. ויתירה מזו, לא זו בלבד
 41 שהגישה וההתקרבות של יהודה ליוסף היא בסדר הפוך מסמיכת והגשת
 42 גאולה לתפילה אלא דכהגשת

43 יהודה ליוסף מדגש
 44 שיוסף היה נעלה יותר
 45 מיהודה שלכן הצרף
 46 יהודה לגשת אליו, כפי
 47 שמוכן גם מפשוטו של מקרא
 48 שיוסף היה המשנה למלך
 49 ויהודה ניגש אליו לבקש ממנו
 50 בקשה ובסמיכת גאולה
 51 לתפלה העקר הוא⁶
 52 התפלה בחינת המלכות,
 53 והגאולה היא זו שבאה כהוספה
 54 לעיקר שהיא התפילה.

55 (ב) ונקדת הבאור בזה
 56 בהדרושים, מאמרי החסידות
 57 הנזכרים על-פי המבאר
 58 ב'תורה אור' ספר מאמרי
 59 אדמו"ר הזקן על פרשיות התורה
 60 והמועדים על ספרים בראשית
 61 ושמות דבור-המתחיל
 62 והנה אנחנו מאלמים
 63 אלמים⁷, שהנצוצות של
 64 הקדושה שנמצאים בתוך ענייני
 65 העולם שנתבררו על-ידי
 66 השבטים על ידי שהם באו
 67 במגע עם אותם דברים
 68 והשתמשו בהם לעבודת ה' וכך
 69 הניצוצות עלו לקדושה הצרכו
 70 להתברר ברור שני על-
 71 ידי יוסף, פי הברור

72 שעל-ידי השבטים הוא ברור בדרך מלמטה למעלה (ברור
 73 דב''), דברור זה הוא רק בטול הש, ולכן הצרכו להתברר
 74 ברור שני על-ידי יוסף, ברור בדרך מלמעלה למטה (ברור

1 ויגש אליו אל יוסף יהודה גו'¹, ואיתא בזהר² דהגשת
 2 הגישה של יהודה ליוסף במשמעות הרוחנית הפנימית של הדברים הוא
 3 ענין סמיכת גאולה לתפלה כדברי חכמינו ז"ל בגמרא שיש לסמוך
 4 את סיום ברכת "גאל ישראל"

5 (מברכות קריאת שמע לאחריה)
 6 להתחלת תפילת שמונה-עשרה.

7 ומבאר על כך בדרושי
 8 מאמרי החסידות של רבותינו
 9 נשיאינו³, אדמו"רי חב"ד,
 10 דגאולה היא בחינת יסוד
 11 ושייכת לספירת היסוד (הספירה)
 12 השישית מעשר הספירות
 13 העליונות) כמו שכתוב
 14 בדברי בועז לרות אם יגאלך
 15 טוב שהיה קרוב משפחה של
 16 רות יגאל (ואם לא יחפץ
 17 לגאלך, וגאלתיך אנכי). וטוב
 18 הוא בחינת יסוד, ותפלה
 19 היא בחינת מלכות. וזוהי
 20 השכיכות הפנימית דגאולה
 21 ותפלה ליוסף ויהודה,
 22 ולכן כשיהודה ניגש ליוסף היה
 23 זה ענין סמיכת גאולה (יוסף)

24 לתפילה (יהודה) פי יוסף בן
 25 שבע עשרה שנה⁵
 26 בגימטריא טוב הוא
 27 יסוד, כמבואר גם בחסידות
 28 שיוסף מכונה "יוסף הצדיק" כי
 29 הצדיק הוא בחינת יסוד ככתוב
 30 "צדיק יסוד עולם" ויהודה
 31 הוא מלכות שהרי המלכות
 32 ניתנה ליהודה וממנו באו מלכי
 33 בית דוד.

34 וידוע הדיוק בזה³, השאלה שנשאלת במאמרי חסידות על פי דיוק
 35 בדברים דהגשת יהודה ליוסף עליה מסופר כאן בפסוק "ויגש" הוא
 36 שיוסף היה במקומו ויהודה נגש ליוסף, היינו שבחינת הגאולה

בס"ד. שבת פרשת ויגש ה'תשל"ו*

ויגש אליו יהודה גו'¹, ואיתא בזהר² דהגשת יהודה
 ליוסף הוא ענין סמיכת גאולה לתפלה. ומבאר
 בדרושי רבותינו נשיאינו³, דגאולה היא בחינת יסוד
 כמו שכתוב⁴ אם יגאלך טוב יגאל. וטוב הוא בחינת
 יסוד, ותפלה היא בחינת מלכות. וזוהי השכיכות דגאולה
 ותפלה ליוסף ויהודה, פי יוסף בן שבע עשרה שנה⁵
 בגימטריא טוב הוא יסוד, ויהודה הוא מלכות. וידוע
 הדיוק בזה³, דהגשת יהודה ליוסף הוא שיוסף היה
 במקומו ויהודה נגש ליוסף, וסמיכת גאולה לתפלה
 הוא שתפלה היא במקומה, וגאולה נסמכת (נגשת)
 לתפלה. ויתירה מזו, דכהגשת יהודה ליוסף מדגש
 שיוסף היה נעלה יותר מיהודה שלכן הצרף יהודה
 לגשת אליו, ובסמיכת גאולה לתפלה העקר הוא⁶
 התפלה.

(ב) ונקדת הבאור בזה בהדרושים, על-פי המבאר
 ב'תורה אור' דבור-המתחיל והנה אנחנו
 מאלמים אלמים⁷, שהנצוצות שנתבררו על-ידי
 השבטים הצרכו להתברר ברור שני על-ידי יוסף, פי
 הברור שעל-ידי השבטים הוא ברור בדרך מלמטה
 למעלה (ברור דב''), דברור זה הוא רק בטול הש,
 ולכן הצרכו להתברר ברור שני על-ידי יוסף, ברור
 בדרך מלמעלה למטה (ברור דמ''), ועל-ידי זה הם

(* יצא לאור בקונטרס ה' טבת - תשנ"ו, "לקראת יום ג' פ' ויגש יום הבהיר ה' טבת (היום בו "דידן נצח" באופן גלוי לעיני כל העמים (בבית המשפט הפדרלי) בנוגע לספרי וכתבי רבותינו נשיאינו שבספריית ליובאוויטש). . יום א' פ' ויגש, שנת ה'תשנ"ו".
 (1) ריש פרשתנו (ויגש). (2) ח"א ריש פרשתנו (רה, ב). (3) ד"ה ענין הגשת יהודה ליוסף תרכ"ט (סה"מ תרכ"ט ע' יג ואילך). ד"ה ויגש תרס"ו (המשך תרס"ו ע' קיט ואילך) ותרס"ח (שם ע' תפז ואילך). תרע"ה (המשך תער"ב ח"ב ס"ע תשצד ואילך). ועוד.
 (4) רות ג, יג. (5) וישב לז, ב. וראה אוה"ת ויחי שנג, ב. (6) וכמובן גם מזה דזה שצריך לסמוך גאולה לתפלה הוא בכדי שהתפלה תקבל - ראה ירושלמי ברכות פ"א ה"א (הובא בפרש"י לברכות ד, ב ד"ה זה הסומך). שו"עא דה"ז אור"ח ה' תפלה סקי"א ס"ב. (7) וישב כח, א"ב - הובא בד"ה ויגש תרס"ח (המשך תרס"ו ע' תפח). וראה גם ד"ה ויגש עת"ר (סה"מ עת"ר ע' קיא).

ביאור בדרך אפשר

1 דְמ"ה), וְעַל-יְדֵי-זֶה הֵם (הַנִּיצוּצוֹת) נִכְלָלִים בְּאֲלֻקוֹת. כלומר:
 2 שם הוי' יכול להיות נכתב בצורות שונות של מילוי וכאשר הוא במילוי ה'
 3 היינו יו"ד, ה"ה, ו"ו, ה"ה הרי הוא עולה בגימטריא 52 ונקרא שם ב"ן ואילו
 4 כאשר שם הוי' נכתב במילוי אל"ף היינו יו"ד, ה"א, ו"א, ה"א, הרי הוא עולה
 5 בגימטריא 45 ונקרא שם מ"ה.
 6 ומבואר בחסידות ששם מ"ה הוא 1
 7 המברר והמפריד את הטוב מן 2
 8 הרע והמעלה את הטוב מתוך 3
 9 שם ב"ן (והבירור הוא על ידי 4
 10 שם מ"ה בגלל שהוא עניין 5
 11 הביטול, כמו שכתוב "ונחנו 6
 12 מה", לשון ביטול). ועל פי 7
 13 הקבלה שם מ"ה הוא עניין 8
 14 הזכר, משפיע, ושם ב"ן הוא 9
 15 עניין הנקבה, מקבל. והנה, בדרך 10
 16 כלל סדר ההשפעה הוא שהזכר 11
 17 משפיע אל הנקבה בדרך המשכה 12
 18 מלמעלה למטה, והוא עניינו של 13
 19 שם מ"ה, אך יש גם ההתקרבות 20
 21 לקדושה ואלוקות על ידי שם 21
 22 ב"ן, היינו בדרך של התעלות 22
 23 המקבל (הנקבה) אל המשפיע. 23
 24 ומבואר בחסידות שגם בבירור 24
 25 בדרך העלאה מלמטה למעלה, 25
 26 סוף עיקר הפעולה היא על 26
 27 ידי שם מ"ה וזאת במיוחד ב"בירור שני". ועניינו שגם לאחר הבירור וההעלאה
 28 של שם ב"ן בבירור הראשון, יש המשכה נוספת מלמעלה והארה של שם מ"ה
 29 בשם ב"ן, היינו שלאחר ההעלאה מלמטה שהיא הבירור הראשון, יש המשכה
 30 מלמעלה שהיא הבירור השני, כמבואר ב'תורה אור' פרשת וישב (במאמר
 31 הנזכר כאן דיבור המתחיל והנה אנחנו מאלמים אלומים): "אע"פ שנתבררו
 32 הניצוצות... אי אפשר להם להתייחד ממש באלוקותו ית' עד שיומשך עליהם
 33 גילוי שם מ"ה דאצילות ועל ידי זה יתבררו בירור שני והוא העיקר... כי
 34 הבירור הראשון היה רק שיהי' בהם בחינת ביטול היש וזהו רחוק עדיין
 35 מאלוקות... אלא על ידי שנמשך בהם... הארת שם מ"ה לברנס או נכללו
 36 בביטול אמיתי באלוקות. וכמשל באדם שמברר ביוריים על ידי שאוכל ושותה
 37 ואחר כך מתפלל באהבה ויראה על ידי כוח זה שאכל ושתה שנמצא נכללו
 38 החיות של המאכלים והמשקים... בחינת האהבה רבה שלו ועם כל זה הוא
 39 עדיין רחוק... אלא כשעל ידיו... אהבה ויראה שלו נמשכו לו דחילו ורחימו
 40 [יראה ואהבה] מלמעלה מאת ה'... אז יוכלו באהבה ויראה זו שנמשכים
 41 מלמעלה מבחינת אלוקות ממש ועל דרך זה הוא בירור שני".

ביאור בדרך אפשר

42 מ"ה, הוא על-ידי העלאת 'מין נוקבין' דָשם ב"ן היינו
 43 התעוררות מלמטה, מבחינת המקבל המכונה נקבה. וְזֶהוּ מֵה שְׁכָתוּב⁹
 44 לגבי היחס של השבטים אל יוסף וְתִשְׁתַּחֲוֶינָה לְאֶלְמָתִי, הַעֲלֵאת
 45 'מִזֵּן נוֹקְבִין' התעוררות מצד למטה, מצד המקבל דְהַשְׁבָּטִים בְּבַחֲנֵינָת
 46 בִּיטוּל (הַשְׁתַּחֲוָא),
 47 שְׁעַל-יְדֵי-זֶה עוֹרְרוּ
 48 הַמְשָׁכַת שֵׁם מ"ה לְהִיּוֹת
 49 בְּרִיר שְׁנֵי כַמְבוּאָר לְעִיל
 50 שְׁעִיקָר פְּעוּלַת הַבִּירוּר הִיא עַל
 51 יְדֵי הַהָאָרָה מִלְּמַעְלָה (שֵׁם מ"ה)
 52 אֲלָא שֶׁבְּבִירוּר שְׁנֵי הַדְּבָרִים נִגְרָם
 53 עַל יְדֵי הַתְּעוֹרְרוֹת וְהַעֲלָאָה
 54 מִלְּמַטָּה (שֵׁם ב"ן).
 55 וְהִנֵּה יְדוּעַ, שְׁבֻכְדִי
 56 לְעוֹרֵר הַעֲלֵאת 'מִזֵּן
 57 נוֹקְבִין' דְּב"ן, זֶה גּוֹפֵא
 58 עֲצֻמוּ וְלֹא רַק הַפְּעוּלָה שְׂבָאָה
 59 לְאַחַר מִכֵּן הוּא עַל-יְדֵי
 60 הַמְשָׁכָה וְהַתְּגוּלוֹת מִלְּמַעְלָה
 61 לְמַטָּה מִשֵּׁם מ"ה. וְזֶהוּ
 62 מֵה שְׁכָתוּב בְּדָהָר הַנּוֹכַח
 63 לְעִיל דְּהַגְשַׁת יְהוּדָה
 64 לְיוֹסֵף הוּא עֲנִיָן סְמִיכַת
 65 גְּאוּלָּה לְתַפְלָה, דְּהַגְשַׁת
 66 יְהוּדָה לְיוֹסֵף הוּא
 67 הַעֲלֵאת 'מִזֵּן נוֹקְבִין' דְּהַשְׁבָּטִים [יְהוּדָה הוּא עִיקָר
 68 הַשְׁבָּטִים]¹⁰ לְיוֹסֵף, היינו שיהודה (התפילה) הוא הניגש ליוסף
 69 (הגאולה) כי התוכן הפנימי של העניין הוא התעוררות של התחנות-המקבל,
 70 השבטים, אל העליון-המשפיע כדי לְעוֹרֵר הַמְשָׁכַת וְהַתְּגוּלוֹת 'מִזֵּן
 71 דוֹקְרִין' מִשֵּׁם מ"ה השפעה מלמעלה שְׁוִהֵיָה הַבִּירוּר שְׁנֵי
 72 מְלַמְעָלָה לְמַטָּה כאמור שבבירור שני פעולת העליון ניכרת עוד יותר
 73 מאשר בבירור הראשון שיכול להיות גם בדרך העלאה מלמטה למעלה.
 74 וְזֶהוּ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל¹¹ עַל הַפְּסוּק וַיִּגַּשׁ אֵלָיו יְהוּדָה,
 75 אֵין וַיִּגַּשׁ אֵלָא לְשָׁלוֹם, פִּי מַעְלַת הַבִּירוּר שְׁבֻכְדִי מְלַמְעָלָה
 76 לְמַטָּה (הַבִּירוּר דְּיוֹסֵף) הִיא שְׁהוּא בְּדֶרֶךְ שְׁלוֹם¹² וכפי שנתבאר
 77 בארוכה במאמרים דיבור המתחיל "פדה בשלום" ודיבור המתחיל "להבין
 78 עניין נרות תנוכה" תשכ"ו (נדפסו עם ביאור בדרך אפשר ב"דבר מלכות"
 79 לשבת פרשת וישלח ושבת פרשת וישב שנה זו) שישנו "בירור" בדרך מלחמה
 80 עם הצד שכנגד, וישנו בירור בדרך מנוחה ושלוש שבו הצד שכנגד מתבטל
 81 ומפסיק להתנגד.
 82 וְכִדְוִיעַ¹³ הַחֲלוּקָה הַכְּבֹל בֵּין הַבִּירוּר הַפְּרָדָה שֶׁל הַטוֹב מִתּוֹךְ הָרַע

ה'תש"ד (סה"מ ה'תש"ד ס"ע 96). (8 כח, ג. 9) וישב לו, ז. 10) ראה אסת"ר פתיחתא י: יהודה ראש לשבטים. ב"ר פצ"ב, ה. 11) יל"ש ריש פרשתנו. 12) ד"ה זה עת"ר (סה"מ שם ע' קיב). ה'תש"ד (סה"מ שם ע' 97). ועוד. 13) ראה בארוכה המשך פדה בשלום תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' קסב ואילך) ותש"ד (פי"ט ואילך) – סה"מ ה'תש"ד ע' 106 ואילך).

ביאור בדרך אפשר

1 והעלאתו לקדושה דְתַפְלָהּ הַבִּירוֹר שֶׁעַל יְדֵי עֲבוֹדַת הַתְּפִילָּה שְׁעִיקָרָה
 2 העלאה מלמטה למעלה לְהַבְרִיר דְתוֹרָה שְׁעִיקָרוּ הַמְשַׁכָּה מִלְּמַעְלָה לַמַּטָּה,
 3 שְׁהַבְרִיר דְתַפְלָהּ שֶׁהוּא מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה ע"י עֲבוֹדַת הָאָדָם הוּא
 4 בְּדֶרֶךְ מִלְחָמָה, (כְּמוֹבַב בְּתַרְגוּם עַל הַפְּסוּק "בְּחֵרְבֵי וּבְקִשְׁתֵּי" – בְּצִלּוֹתֵי
 5 וּבִבְעוֹתֵי") וְהַבְרִיר דְתוֹרָה
 6 שֶׁהוּא מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה 1
 7 הוּא בְּדֶרֶךְ מְנוּחָה 2
 8 וְשָׁלוֹם. וּבַתּוֹרָה גּוֹפֵא, 3
 9 בְּתוֹרָה עֲצֵמָה הַחֲלוּקָה הַהִבְדֵּל
 10 בֵּין הַבְּרִיר שֶׁל עֵינֵי הָעוֹלָם
 11 שְׁעַל-יְדֵי גְלִיָּא דְתוֹרָה 5
 12 הַנְּגַלָּה דְתוֹרָה, הוּא חֵלֶק הַפְּשֻׁט
 13 וְהַהִלְכָה שֶׁהוּא בִירוֹר בְּדוּךְ
 14 מִלְחָמָה כִּי עוֹסְקִים בְּדַבְרִים 8
 15 גַּשְׁמִיִּים שֶׁמְעֵלִימִים וּמְסַתִּירִים 9
 16 עַל אֲלוּקוֹת לְהַבְרִיר שְׁעַל-
 17 יְדֵי לִימּוֹד פְּנִימִיּוֹת 10
 18 הַתּוֹרָה, 14 שְׁבַע עוֹסְקִים בַּחֶלֶק 11
 19 הַנִּסְתָּר שֶׁבְּתוֹרָה, וּמִלְכַתְחִילָה 12
 20 הַעֵינֹק הוּא בְּעֵינֵי אֲלוּקוֹת 13
 21 נְעִלִים וְלֹא בְּעֵינֵי גַשְׁמִיִּים 14
 22 נְחוּתִים].
 23 וְהַנְּתִיבָת כַּח' לַתַּחֲתוֹן עַל
 24 הַעֲלָאת הַמִּין נִיבְרִין'
 25 דְמִלְכּוֹת הַתְּעוֹרוֹת שֶׁל
 26 הַמַּלְכוֹת שֶׁהִיא הַסְּפִירָה הַכִּי
 27 תַחֲתוֹנָה לְעֵלּוֹת לְיִזְעִיר 19
 28 אֲנַפִּין', שֶׁשֶׁת הַמִּידוֹת שֶׁמַּעַל 20
 29 לְסְפִירַת הַמַּלְכוֹת (חֶסֶד, גְּבוּרָה, 21
 30 תְּפָאֶרֶת, נֶצַח, הוֹד, יִסּוּד,
 31 הַנְּקָרָאוֹת 'זַעִיר אֲנַפִּין' – 'פְּנִים זַעִירוֹת' כִּי יַחֲסַל לְמוֹחִין, חֲכָמָה בֵּינָה וְדַעַת, יֵשׁ
 32 בְּהֵם הָאָרֶה מוֹעֲטָה) הַגְּשָׁת יְהוּדָה לְיוֹסֵף, הַתְּקַרְבוֹת הַמַּלְכוֹת לְיִסּוּד
 33 (וְשָׂאֵר הַמִּידוֹת) הֵנָּה הַנְּתִיבָת כּוֹחַ הַתְּעֵלּוֹת הוּוּ הוּא עַל-יְדֵי הַמְּשַׁכָּה
 34 מִ'זַעִיר אֲנַפִּין' לְמִלְכּוֹת, סְמִיכַת גְּאוּלָּה כַּחֲנִינַת יוֹסֵף לְתַפְלָהּ 15
 35 בַּחֲנִינַת יְהוּדָה, כְּמוֹבָאֵר לְעֵיל שֶׁגַם בִּירוֹר בְּדֶרֶךְ הַעֲלָאָה מִלְּמַטָּה הוּא עֲצֵם
 36 מְכוּחָה שֶׁל הַהֲמַשְׁכָּה מִלְּמַעְלָה.
 37 וְהַלְשׁוֹן סְמִיכַת גְּאוּלָּה לְתַפְלָהּ שְׁמוּרָה (כַּח' ל) שְׁתַּפְּלָהּ הִיא
 38 הָעֵיִקָרָה, וְהַגְּאוּלָּה מְתַקְרֶבֶת אֵלֶיהָ וְזֹאת בְּנִיגוּד לְמָה שֶׁהִיא בַּהֲגַשַׁת יְהוּדָה
 39 לְיוֹסֵף שִׁוּסָף (גְּאוּלָּה) הִיא בְּדַרְגָּה גְּבוּוּהָ וְיְהוּדָה (תְּפִילָּה) נֹזֵק לְגַשַׁת אֵלָיו
 40 הוּא 16 כִּי אֲמַנָּם גַּם כַּאֲשֶׁר הַבִּירוֹר הוּא בְּדֶרֶךְ הַעֲלָאָה מִלְּמַטָּה, הַכּוֹחַ

ביאור בדרך אפשר

41 לְפַעּוֹלַת הַבִּירוֹר בֹּא מִלְּמַעְלָה אֲבָל מִצַּד שְׁנֵי עֵיִקָרָה הַפְּנֹנָה הַעֲלִינָה בְּבִרְיַת
 42 הָעוֹלָם וְיִרִידַת הַחַיּוֹת הָאֲלוּקִית הַלוֹוֹת עוֹלְמוֹת וְנִבְרָאִים תַּחֲתוֹנִים שֶׁהִיא הַכּוֹנֵנָה
 43 דְדִירָה בְּתַחֲתוֹנִים כְּדַבְרֵי הַמְּדַרְשׁ (שֶׁהוּבָאוּ וְנִתְבָּאֵרוּ בַּהֲרַחֲבָה בְּתוֹרַת
 44 הַחֲסִידוֹת) שֶׁהַכּוֹנֵנָה הַעֲלִינָה בְּבִרְיָהּ הִיא ש"נִתְאֻוָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִיּוֹת
 45 לוֹ דִירָה בְּתַחֲתוֹנִים", הֵינּוּ
 46 שְׂדוּקָא הָעוֹלָם הַזֶּה הַתַּחֲתוֹן
 47 (אֲשֶׁר כִּלְשׁוֹן רַבְּנֵי הוֹקֵן בְּתַנַּי
 48 פֶּרֶק לוֹ הוּא הָעוֹלָם "הַגְּשָׁמִי
 49 וְהַחֲמוּרִי מִמֶּשׁ, וְהוּא הַתַּחֲתוֹן
 50 בְּמַדְרַגָּה שְׁאִין תַּחֲתוֹן לְמַטָּה
 51 מִמֶּנּוּ") יְהִיָּה 'דִירָה' לָהּ, מְקוֹם
 52 רְאוּיָה לְהַשְׂרָאָה הַשְּׁכִינָה הוּא
 53 בְּבִירוֹר שְׁבִדְרָה מִלְּמַטָּה
 54 לְמַעְלָה, בְּרִיר דְבִין עַל יְדֵי
 55 הַתְּעוֹרוֹת מִצַּד הַתַּחֲתוֹן,
 56 הַמְּקַבֵּל. דְהַבְּרִיר שֶׁל הָעוֹלָם
 57 הַזֶּה הַגְּשָׁמִי בְּדֶרֶךְ מִלְּמַעְלָה
 58 לְמַטָּה, בְּרִיר דְמ"ה, עַל
 59 יְדֵי הָאָרֶה מִלְּמַעְלָה בֵּינָן
 60 שְׁהַבְּרִיר הוּא מִצַּד הַגְּלוּי
 61 אֹר (וְלֹא מִצַּד הַתַּחֲתוֹן
 62 גּוֹפֵא מְבַלֵּי שִׁיחוּל שִׁינֵי מְהוּתִי
 63 בְּתַחֲתוֹן עֲצוּמוֹ), אֵינּוּ זֶה שִׁינָה
 64 כַּל-כָּף לְהַתַּחֲתוֹן עֲצוּמוֹ,
 65 וְלִמְרוֹת הַהָאָרֶה וְהַבִּירוֹר הַתַּחֲתוֹן
 66 עֲצוּמוֹ לֹא הוֹפֵךְ לְהִיּוֹת כְּלֵי רְאוּיָה
 67 לְהַשְׂרָאָה הַשְּׁכִינָה וְהַפְּנֹנָה
 68 דְדִירָה בְּתַחֲתוֹנִים נְשָׁלְמָת
 69 וּמַתְּבַצֵּעַת בְּפוּעַל דְּקָאָה עַל
 70 יְדֵי הַבְּרִיר בְּדֶרֶךְ מִלְּמַטָּה
 71 לְמַעְלָה, שְׁתַּחֲתוֹן עֲצוּמוֹ מִשְׁתַּנָּה וּמְתַעֵלָה וְהוּא עֲצוּמוֹ נְעִשָׂה כְּלֵי
 72 לְאַלְקוּת 17.
 73 וְלִכְּן לְעֵתִיד לְבָא יְהִיָּה יְהוּדָה לְמַעְלָה מִיוֹסֵף, כְּשׁוֹנָה מִהַמְּצַב
 74 הַמְּתוֹאֵר בְּפִרְשָׁה שְׁבוּ יוֹסֵף הוּא הַמְּשַׁנָּה לְמִלְךְ וְיְהוּדָה נִיגַשׁ אֵלָיו וּמַתַּחֲנֵן לִפְנָיו
 75 כְּמוֹ שְׁכָתוּב בְּהַפְּטָרָה דְּפִרְשַׁת וַיִּגַּשׁ 18 וְעַבְדֵי דָוִד שֶׁהוּא מְשַׁבֵּט
 76 יְהוּדָה מְלָךְ עֲלֵיהֶם גו', עַל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כּוֹלֵל הַשְּׁבֻטִים שֶׁהֵם מְבַנִּי
 77 יוֹסֵף וְדָוִד עַבְדֵי נְשִׂאֵי לָהֶם לְעוֹלָם 19 בְּמַלְכוֹת נְצַחִית.
 78 ג) וְצִרְיָה לְהַבִּין, הָרִי זֶה שְׁהַבְּרִיר דְבִין בְּדֶרֶךְ הַעֲלָאָה מִלְּמַטָּה
 79 לְמַעְלָה הוּא לְמַעְלָה מִמֶּ"ה מַהֲבִירוֹר בְּדֶרֶךְ הָאָרֶה וְהַמְּשַׁכָּה מִלְּמַעְלָה
 80 לְמַטָּה יְהִיָּה לְעֵתִיד-לְבָא, כִּי רַק אִז אַכְּן תּוֹשֵׁלֵם הַכּוֹנֵנָה שֶׁל 'דִירָה

14) ראה בארוכה ד"ה פדה בשלום (הא') ה'תשמ"א ס"ג ואילך (לעיל ס"ע ע"ו ואילך). וש"נ. 15) ראה בכ"ז המשך תרס"ו ע' תקלד. וראה עד"זסד"ה ויגש תרס"ו (שם ס"ע קכו ואילך). תרע"ה (המשך תער"ב שם ע' תתב). 16) ראה סד"ה ויגש תרס"ו (המשך תרס"ו ע' קכו). המשך הנ"ל ע' תקלד. 17) ראה המשך תרס"ו ע' שטט. המשך תער"ב ח"ג ע' א'ש ואילך. 18) יחזקאל לז, כד-כה. 19) המשך תרס"ו ע' תקלד. וראה עד"ז שם ע' קכו.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 בתחתונים" בשלמות וְעֶכְשָׁיו בזמן הגלות מ"ה הוא לְמַעַל מִבְּיָן.
2 ופעולת הבירור מלמעלה למטה נעלית יותר מפעולת ההעלאה מלמטה למעלה
3 וְעֵנִין סְמִיכַת גְּאוּלָּה לְתַפְלָה היינו שהתפילה עומדת במקומה והגאולה
4 ניגשת ומתקרבת אליה הוא שְׁעֶכְשָׁיו בזמן הגלות תַּפְלָה היא
5 לְמַעַל מִגְּאוּלָּה ואיך שני
6 הדברים מתיישבים יחד? 1
7 וְגַם צָרִיף לְהִבִּין, דְּמַמָּה 2
8 שְׁפָתוֹב בִּזְהֵר שְׁהַגְשָׁת 3
9 יְהוּדָה לְיוֹסֵף הוא עֵנִין 4
10 סְמִיכַת גְּאוּלָּה (יוסף, יסוד) 5
11 לְתַפְלָה (יהודה, מלכות), 6
12 מְשָׁמַע, שְׁגַם בְּהַגְשָׁת 7
13 יְהוּדָה לְיוֹסֵף בדרך העלאה 8
14 מלמטה למעלה נִיפְרָת 9
15 הַמַּעַלָּה דְּמַלְכוּת לְגַבִּי 10
16 יְזַעִיר אֲנַפְיָן' ואיך הדברים 11
17 מתיישבים עם האמור לעיל שגם 12
18 כאשר הבירור הוא בדרך 13
19 העלאה, פעולת הבירור היא 14
20 בכוח ההארה מלמעלה כי מ"ה, 15
21 המידות דו"א, נעלה יותר מִבְּיָן, 16
22 בחינת המלכות, ונשאלת 17
23 השאלה, ממה נפשך: איזה מהם 18
24 יותר נעלה? 19
25 (ד) וְהִנֵּה מְבָאָר 20
26 בְּהַדְרֹוּשִׁים²⁰, מאמרי 21
27 החסידות הנזכרים דְּשָׁנֵי 22
28 עֵנִינִים אֵלָה הַהִמְשָׁכָה 23
29 דְּמ"ה מלמעלה למטה 24
30 וְהַבְּרֹוּר דְּב"ן מלמטה 25
31 למעלה הוא עַל-דֶּרֶךְ 26
32 תַּלְמוּד וּמַעֲשֵׂה שגם בזה 27
33 מצינו דיון בגמרא איזה מהם גדול ונעלה ביחס לשני, כפי שהולך ומבאר.
34 וְהַעֲנִין הוא²¹, דְּטַעַם הַדְּעוּת²² החלוקות בגמרא אִם תַּלְמוּד
35 לימוד התורה גְּדוּל אוּ מַעֲשֵׂה קיום המצוות גְּדוּל, הוא, כִּי בְּכָל
36 אֶחָד מֵהֶם לֹא מַעַלָּה שאין בשני, והדיון הוא איזו מעלה עדיפה יותר.
37 דְּמַעַלְתַּת הַתַּלְמוּד הוא בְּעֵנִין הַגְּלוּיִם, מבחינת ההארה והגילוי
38 האלוקי יש מעלה ויתרון בלימוד התורה שהיא התגלות חכמתו ורצונו של
39 הקדוש-ברוך-הוא וּמַעַלְתַּת הַמַּעֲשֵׂה הוא שְׁעַל-יְדֵי קיום המצוות
40 דְּיוֹקָא הוא הַמְשַׁכַּת הַעֲצָמוֹת דווקא על ידי קיום המצוות במעשה
41 בפועל יש המשכה והתגלות מעצמותו של הקדוש-ברוך-הוא שלא באה לידי

20 (המשך תרס"ו ע' תקלד. 21) בכל הבא לקמן (בענין תלמוד ומעשה) ראה המשך תרס"ו ע' תקכח ואילך. 22) קידושין מ. ב. 23) וע"ד השרש דמלכות, שהוא נעלם, והגילוי שלו הוא ע"י ז"א (המשך תרס"ו שם). 24) משלי ו, כג. 25) סנהדרין כו, ב. וראה תו"א יתרו סז, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 דב"ן, והיתרון שבכל אחד מהם לעומת השני דְּהַמְשַׁכֶּת הַעֲצָמוֹת היא
 2 על-ידי הַבְּרוּר דְּב"ן, ההעלאה שעל ידי קיום המצוות וְכַנְ"ל
 3 שֶׁבְּבִירוֹר דְּב"ן דִּוְקָא נִשְׁלַמַת הַפְּנוּנָה דְּדִירָה בְּתַחְתּוֹנִים, בגלל
 4 שהדבר פועל שינוי בתחתון עצמו אֶלָּא שֶׁבְּכַדִּי לְבָא לָזָה, הוא
 5 על-ידי הַהִמְשָׁכָה דְּמ"ה
 6 שהיא הנתנית כוח לפעולת
 7 התחתון. וְכַעֲנִין תְּלַמּוּד
 8 שֶׁמְבִיא לִידֵי מַעֲשֵׂה
 9 שאמנם יש במעשה יתרונות אבל
 10 הם נובעים מכוח התלמוד.
 11 וְצָרִיף לְהַבִּין, דְּעַל-פִּי-
 12 זָה, לפי המבואר לעיל לגבי
 13 הדמיון בין היחס של תפילה
 14 וגאולה ליחס של תלמוד ומעשה
 15 דְּדִיוֹק הַנַּ"ל השאלה הנוכרת
 16 לעיל [דְּעַנִּין סְמִיכַת
 17 גְּאוּלָּה לְתַפְלָה הוא שָׁגַם
 18 עֲכָשְׁוֹ תַפְלָה היא
 19 לְמַעְלָה מִגְּאוּלָּה, כי הגאולה
 20 היא העיקר והתפילה נסמכת לה,
 21 וזאת בניגוד למבואר לעיל שלפי
 22 פנימיות הדברים רק לעתיד לבוא
 23 יהיה מצב שבו הברור בדרך
 24 העלאה (תפילה) יהיה נעלה
 25 מהברור בדרך המשכה (גאולה)
 26 הוא עוד יותר, היינו
 27 שהשאלה מתחזקת דְּכַעֲנִין
 28 תְּלַמּוּד וּמַעֲשֵׂה, עֲכָשְׁוֹ
 29 הוא תְּלַמּוּד הנמשך מלמעלה
 30 גְּדוּל, וְרַק לְעֵתִיד-לְבָא
 31 יִהְיֶה מַעֲשֵׂה עֲבוּדַת
 32 הַתַּחְתּוֹנִים גְּדוּל²⁶, וְכַעֲנִין
 33 גְּאוּלָּה וְתַפְלָה גַם עֲכָשְׁוֹ
 34 תַפְלָה שהיא העלאה היא
 35 לְמַעְלָה מִגְּאוּלָּה שהיא
 36 המשכה.
 37 (ה) וַיֵּשׁ לּוֹמֵר הַבְּאוּר בְּזָה, שֶׁהַטַּעַם עַל זֶה שֶׁעֲכָשְׁוֹ תְּלַמּוּד
 38 גְּדוּל הוא בעצם לא סתירה למצב שיהיה לעתיד לבוא, "מעשה גדול" לפי
 39 שכל הסיבה לכך שבזמן הזה "תלמוד גדול" היא כיוון שְׁתַּלְמּוּד מְבִיא
 40 לִידֵי מַעֲשֵׂה, דְּמִזָּה מוֹכַח שֶׁהַמַּעֲשֵׂה הוא העיקר²⁷, וכל זה
 41 הוא מְסוּבָּב תּוֹצֵאָה מִזָּה שֶׁלְעֵתִיד-לְבָא יִהְיֶה מַעֲשֵׂה גְּדוּל.

26) אוה"ת ריש פרשתנו. ובכ"מ. — ראה בהנסמן בד"ה ביום השמיני גו' ה'תשמ"ו הערה 23 (לעיל ע' קצה). (27) לקו"ת אחרי כו, ד. ד"ה ענין הגשת יהודה ליוסף תרכ"ט (סה"מ תרכ"ט ע' יט). ד"ה ויגש תרע"ח (סה"מ תרע"ח ע' קכד ואילך). ובכ"מ. (28) כ"מ קצת בהמשך תרס"ו ע' תקלד.

ויגש אליו יהודה גו'

ביאור בדרך אפשר

1 למעלה מיהודה, מִפְּלֶמֶק־מְקוֹם, בִּיּוֹן שָׁגַם עַכְשָׁיו מְאִיר (קֶצֶת)
 2 מַעֲלַת הַמְּלָכוֹת וְדִהַטְעַם עַל זֶה שֶׁתְּלַמּוּד גְּדוֹל עַכְשָׁיו הוּא
 3 לְפִי שֶׁמְבִיא לְיָדֵי מַעֲשֵׂה, הֵינּוּ שֶׁאֵמַנְס כַּעַת תְּלַמּוּד גְּדוֹל מִמַּעֲשֵׂה אֲבֵל
 4 כִּיּוֹן שֶׁהִסִּיבָה לִכְךָ הֵיא מִשׁוּם שֶׁהַתְּלַמּוּד מְבִיא לְיָדֵי מַעֲשֵׂה, הֵרִי זֶה מִחֵיִב
 5 שֶׁלְּפָחוֹת בְּמִידָה מְסוּיֵמֶת יֵשׁ גַּם
 6 הַתְּגִלוֹת שֶׁל מַעֲלַת הַמַּעֲשֵׂה],
 7 לְכֵן שֶׁיִּף שֶׁבְּכַמָּה עֲנִינִים, 2
 8 תִּהְיֶה בְּגִלּוֹי הַמַּעֲלָה 3
 9 דְּמַלְכוּת עֲצָמָה²⁹, וְלֹא רַק
 10 כְּפִי שֶׁהִיא קְשׁוּרָה בְּיוֹסֵף (יֹסוּד)
 11 הַמַּעֲלָה דִּתְּפִלָּה לְגַבִּי 5
 12 גְּאוּלָּה. 6
 13 וְעַל-פִּי-זֶה יֵשׁ לְבָאֵר גַּם 7
 14 מֵה שֶׁתּוֹבַב בְּזִהָר דִּהַגְּשָׁת׃ 8
 15 יְהוּדָה לְיוֹסֵף הוּא עֲנִין 9
 16 סְמִיכַת גְּאוּלָּה לְתַפְּלָה, 10
 17 אִף שֶׁהַגְּשָׁת׃ יְהוּדָה 10
 18 לְיוֹסֵף מוֹרָה (בְּכָלֵל) עַל 11
 19 הַמַּעֲלָה שֶׁל יוֹסֵף שֶׁהִיא 12
 20 הַמַּעֲלָה דִּזְעִיר אֲנַפִּין, 13
 21 וּבַעִיָּקָר בַּחֲנִינֵי הַיֹּסוּד, וְלֹא עַל 14
 22 מַעֲלַת הַמְּלָכוֹת שֶׁהִיא עֵיקֵר 15
 23 עֲנִינּוֹ שֶׁל יְהוּדָה כִּי אֵמַנְס 16
 24 בְּאוֹפֵן כִּלְלִי הַדְּבַר מִבְּטָא אֵת 16
 25 מַעֲלָתוֹ שֶׁל יוֹסֵף יִשָּׁנָם 17
 26 עֲנִינִים פְּרִטִים מְסוּיֵמִים 18
 27 בְּהַגְּשָׁת׃ יְהוּדָה לְיוֹסֵף 19
 28 שֶׁבָּהֶם מְדַגְּשָׁת׃ מַעֲלַת 20
 29 הַמְּלָכוֹת, עֲנִינּוֹ שֶׁל יְהוּדָה, 21
 30 כְּדִלְקָמָן.

31 (ו) וְיִוְבָן זֶה בְּהַקְדָּם הַמְּסוּפֵר בְּתוֹרָה בְּהַמְשָׁךְ פֶּרֶשׁת׃ הַשְּׁבִיעַ פֶּרֶשׁת׃ וַיִּגֹּשׁ
 32 מֵה שֶׁהַגְּשָׁת׃ יְהוּדָה לְיוֹסֵף וְאֶמְיָרָתוֹ שֶׁל יְהוּדָה בְּחַבְעִיתוֹ מִיּוֹסֵף
 33 לְהַשִּׁיב אֵת בְּנִימִין אֵיף אֶעְלָה אֶל אָבִי גו'³⁰ הֵבִיא לְזֶה שְׁלֹא
 34 יָכוֹל יוֹסֵף לְהִתְאַפֵּק גו' וְהַתּוֹדַע אֶל אָחִיו³¹. דְּלִכְאוּרָה
 35 לְאָחִרֵי שֶׁבָּאוּ אֵלָיו כָּלָם עִם בְּנִימִין אָחִיו הָיָה צָרִיף יוֹסֵף.
 36 לְהַתּוֹדַע אֲלֵיהֶם תִּיכָף, וְלָמָּה הִטְמִין אֶת הַגְּבִיעַ בְּאַמְתַּחַת
 37 בְּנִימִין³² בְּכַדִּי שֶׁיָּבֹאוּ אֵלָיו עוֹד פַּעַם. וְגַם אֵז כֹּאשֵׁר אַחֵי יוֹסֵף

ביאור בדרך אפשר

38 באו אליו בפעם השנייה לא התודע אליהם מיד, ורק לאחר
 39 שנגש אליו יהודה וטען את טענותיו, אז דוקא התודע אל
 40 אחיו.
 41 ונקדת הבאור בזה³³, לפי פנימיות העניינים, דבנימין הוא צדיק
 42 תחתון שמעלה המקבל
 43 מלמטה למעלה³⁴
 44 ומקשרו במשפיע. כמבואר
 45 בלקוטי תורה לרבנו הזקן פרשת
 46 ראה: "יוסף הצדיק הוא בחינת
 47 המשכה והשפעה מלמעלה
 48 למטה... ויוסף הוא המשביר...
 49 והיינו שכל המשכות וגילוי
 50 אלוקות בבכורים הוא על ידי
 51 נשמת יוסף, ובנימין הצדיק הוא
 52 העלאה ממטה למעלה והיינו
 53 שהתעלות כל הנבונים להיכלל
 54 תחת כנפי השכינה הוא על ידי
 55 נשמת בנימין.. ועל כן שניהם
 56 קרויין צדיקים כי צדיק הוא
 57 בחינת התקשרות משפיע ומקבל
 58 אלא שיוסף הוא צדיק עליון
 59 שמקשר המשפיע למקבל
 60 וממשיך השפע מלמעלה למטה,
 61 ובנימין הוא צדיק תחתון
 62 שמקשר המקבל להמשפיע
 63 ומעלהו ממטה למעלה". ועקר
 64 העלאת 'מין נוקבין'
 65 דהמלכות הוא על-ידי
 66 בנמין³⁵. מבואר בקבלה
 67 וחסידות שהיחס בין המידות
 68 שבספירות העליונות (בחינת "זעיר אנפין") וספירת המלכות דומה ליחס בין
 69 זכר לנקבה כמובן זה ש"ד"א" הוא המשפיע והמלכות היא המקבל, וההשפעה
 70 מו"א נקראת "מין דכורין" (זכריים) ואילו ההתערורות של המלכות מצידה
 71 לקבל את ההשפעה נקראת "מין נוקבין" (נקביים) ועיקר פעולת ההעלאה היא
 72 על ידי נשמת בנימין הנקרא "צדיק תחתון". ולכן עיקר העלאת 'מין
 73 נוקבין' ההתערורות מלמטה דהשכטים היה כשבואו ליוסף בפעם
 74 השנייה בשביל בנמין³⁶ כי הוא הפועל את ענין ההעלאה. וזה

(29) ולהעיר מלקמן ח"ד ע' קלו, דיש כמה ענינים (גם עכשיו) שבהם מעלה למעשה על תלמוד. וכמו זה שמבטלין ת"ת מפני מצוה שא"א לעשותה ע"י אחרים (מו"ק ט, סע"א ואילך. רמב"ם הל' ת"ת פ"ג ה"ה. הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ג. וראה ד"ה יביאו לבוש מלכות (שבתו"א ושערי אורה) בתחלתו). ועוד. ולהעיר מתו"א ריש פרשתנו, דזה שביהמ"ק הי' מאבנים ועפר (דומם), והצומח (כלונסאות של ארז) הי' טפל להדומם, הוא לפי שבביהמ"ק הי' "מעין עוה"ב" שאז יהי' בגילוי מעלת הדומם. עיי"ש בארוכה. והרי זה שבביהמ"ק הי' הצומח טפל להדומם הוא (לא ע"ד גדול תלמוד שמביא לידי מעשה, כי אם) ע"ד מעשה גדול. (30) פרשתנו מד, לר. (31) שם מה, א ואילך. (32) מקץ מד, ב ואילך. (33) ד"ה ויגש עת"ר (סה"מ עת"ר ס"ע קיא ואילך). (34) לקו"ת ראה כה, סע"ד, הובא בסה"מ עת"ר שם. (35) ראה סד"ה ויגש עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע' קסח), דשרש בנימין הוא מיוסף. והוא רוחא דז"א

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 שְׁהִטְמִין יוֹסֵף אֶת הַגְּבִיעַ בְּאַמְתַּחַת בְּנֵימִין, הוּא, פִּי בְּכַדִּי
 2 לְעוֹרֵר הַעֲלָאת 'מִן נוֹקְבִין' דְּהַמְלָכוֹת הוּא עַל-יְדֵי
 3 הַהַמְשָׁכָה מִזְעִיר אַנְפִּין³⁷ עֵינָיו שֶׁל יוֹסֵף, בַּחֲנִית הַיְסוּד (פְּנ"ל)
 4 סְעִיף ב.).
 5 וַיֵּשׁ לוֹמֵר, דָּזָה שְׁצוּהָ
 6 יוֹסֵף לְהִטְמִין אֶת הַגְּבִיעַ
 7 בְּאַמְתַּחַת בְּנֵימִין
 8 (וּבְנֵימִין וְהַשְּׁבָטִים לֹא
 9 יָדְעוּ מְזָה), הוּא, פִּי
 10 בְּכַדִּי שֶׁהַעֲלָאת 'מִן
 11 נוֹקְבִין' דְּהַמְקַבֵּל פְּעוּלָתוֹ
 12 שֶׁל בְּנֵימִין תְּהִיָּה מִצַּד
 13 הַמְקַבֵּל עֲצָמוֹ וְלֹא רַק תּוֹצֵאָה
 14 שֶׁל פְּעוּלַת הַמְשַׁפֵּיעַ, הוּא
 15 כְּשֶׁהַהַמְשָׁכָה מִהַמְשַׁפֵּיעַ
 16 שְׁמַעוֹרֶרֶת אֶת הַמְקַבֵּל
 17 הִיא בְּהַעֲלֵם³⁸ וְאֵינָה נִיכְרַת
 18 וְנִרְגַּשְׁתָּ. וְזֶה שְׁלֹא אַחֲרֵי-זֶה
 19 נִמְצָא הַגְּבִיעַ, וּבִסּוּפוֹ שֶׁל
 20 דָּבָר הַתְּבַרֵּר שֶׁהִיא זֶה מִצִּידוֹ שֶׁל
 21 יוֹסֵף אֵין זֶה סוֹתֵר לִכְן
 22 שֶׁהַהַמְשָׁכָה מִהַמְשַׁפֵּיעַ בֵּאָה
 23 בְּהַעֲלֵם כִּי זֶה שֶׁהַגְּבִיעַ נִמְצָא
 24 הוּא, פִּי לְאַחֲרֵי שְׁנַתְעוֹרֵר
 25 כְּבָר אֶעְלֵם הַעֲלָאת 'מִן
 26 נוֹקְבִין', מִלְּמַטָּה, מִצִּידֵם בְּתוֹר
 27 מִקְּבֵל בְּאָה הַהַמְשָׁכָה
 28 מִהַמְשַׁפֵּיעַ בְּגִלּוּי. וְעַל-יְדֵי
 29 זֶה נִתְעַלּוֹ עוֹד יוֹתֵר
 30 מִהַעֲלִיָּה שְׁלֵהֶם
 31 כְּשֶׁהַגְּבִיעַ הָיָה טְמוּן
 32 שֶׁהִיטָה עֲלֵיָּה בְּכוּחוֹ שֶׁל
 33 הַמְשַׁפֵּיעַ.
 34 וְזֶהוּ שְׁלֹא אַחֲרֵי שְׁנִמְצָא
 35 הַגְּבִיעַ דּוּקָא אָמַר
 36 יְהוּדָה³⁹ הָאֱלָקִים מִצָּא אֶת עוֹן עֲבָדֶיךָ, פִּי לְאַחֲרֵי שְׁנַתְעַלָּה
 37 לְדַרְגָּא נְעֻלִית יוֹתֵר, כְּתוּצָא מִהַתְּגַלּוֹת כּוּחוֹ וְהַשְּׁפַעְתּוֹ שֶׁל הַמְשַׁפֵּיעַ גַּם
 38 עֲנִין הָכִי דִק שְׁקוּדֵם לִכְן לֹא הִיָּה נִרְאָה בְּעֵינָיו כַּחֲטָא וְעוּון הָיָה נִחְשָׁב
 39 אֶצְלוֹ כַּת, לְפִי דְרַגְתּוֹ הַנְּעֻלִית, לְעוֹן⁴⁰. וְאֵז אַחֲרָה שַׁעֲלָה בְּדַרְגָּא אַחֲרָה

מציאת הגביע, בגלל התגלות כוחו של המשפיע במקבל, ויגש אליו לעורר העלאת מין נוקבין דהמלכות הוא על-ידי ההמשכה מזעיר אנפין³⁷ ענינו של יוסף, בחינת היסוד (פנ"ל סעיף ב.).

וזה פשרה יהודה לעורר את יוסף שימשיך וישפיע לו המשכה אל המקבל אמר לו יהודה ליוסף ידבר נא עבדך דבר באזני אדני גו' פי כמוך פפרעה. והבאור פנה⁴¹, היינו ביאור השיכות בין אמירה זו לענין המשכה והשפעה מהמשפיע אל המקבל דלהיות שהמשכה מזעיר אנפין המשפיע, בחינת זכר, למלכות המקבל, בחינת נוקבא, היא רידה, לכן באר יהודה ליוסף שאדרבה, על-ידי-זה תהיה עליה ב'זעיר אנפין', ענינו של יוסף, שיהיה כמוך פפרעה שיוסף יתעלה בדרגא להיות בבחינת פרעה. דיוסף כמו שהוא מצד עצמו מתחיל מחכמה שהיא ראשית הגלוי, הראשונה מעשר הספירות שעל ידן ובאמצעותן האור האלוקי יורד ומתגלה ועל-ידי שישפיע לעבדך, מלכות, המקבלת מהמוחין ומהמידות יתעלה ואז יהיה פפרעה', כפי שהוא בקדושה פתר, בחינת כתר עליון שלמעלה מהספירות כמובא בחסידות על הפסוק ונתתם חמישית לפרעה וארבע היות יהי' לכם – "ארבע היות" הם הספירות (שבאופן כללי נחלקות לארבע – חכמה ובינה, ז"א ומלכות) והחמישית הוא הכתר שלמעלה מהספירות וּבְכֹתֵר גּוֹפָא בְּכַתֵּר עֲצָמוֹ – פְּנִימִיּוֹת הַכֹּתֵר⁴¹.

שנשאר במלכות, רוחא דשדי בגוה. והעלאת מ"ן דהמקבל הבאה מצד המשפיע, מהרוחא דשדי בגוה, הוא העלאת מ"ן הכי נעלית. עיי"ש בארוכה. (36) משא"כ זה שבאו אליו עם בנימין לא הי' בשביל בנימין (סה"מ עת"ר שם). (37) אוה"ת מקץ שמג, א בשוה"ג. סה"מ עת"ר שם. (38) להעיר מהמשך תרס"ו ע' שצח. (39) מקץ מד, טז. (40) וע"ד מה שאומרים סלח לנו בשמו"ע דוקא – תו"א ואראנה, ד. מג"א צה, ג. הוספות קיא, ד. (41) אוה"ת פרושתנו כרך ה תתקפב, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 וְזֶהוּ הַקָּשֶׁר דְּהִגַּשְׁת יְהוּדָה לְיוֹסֵף לְסַמְּכֵת גְּאוּלָּה לְתַפְלָה, 2
2 כִּי בְהִגַּשְׁת יְהוּדָה לְיוֹסֵף מְדַגְּשֵׁת הַמַּעֲלָה דְּמַלְכוּת הַמִּקְבֵּל 3
3 לְגַבִּי יַעֲרִיר אֲנֹפִין', 4
4 הַמִּשְׁפִּיעַ, שְׁעַל-יְדֵי שַׁיְעִיר 1
5 אֲנֹפִין' מִשְׁפִּיעַ לְמַלְכוּת 2
6 מִתּוֹסֵף עִילוֹי בַּיַעֲרִיר 3
7 אֲנֹפִין' וְהוּא מֵתַעֲלֵה לְדִרְגָה 4
8 יוֹתֵר גְּבוּהָה מִדְּרַגְתוֹ לִפְנֵי 5
9 הַהַשְׁפָּעָה וְנִמְצָא שְׁבַעֲצַם הַמִּקְבֵּל 6
10 פּוֹעֵל עִילוֹי כִּמְשִׁיעַ. וְעַל- 7
11 דְרָף גְּדוּל תְּלַמוֹד שֶׁמְבִיא 8
12 לַיְדֵי מַעֲשָׂה, דְּעַל-יְדֵי-זֶה 9
13 שֶׁהַתְּלַמוֹד מְבִיא וּמִשְׁפִּיעַ 10
14 נַעֲשֶׂה הַגְּדָלָה מֵעֵלָּה וַיִּתְרוֹן 11
15 בְּתַלְמוּדוֹ. 12
16 וְעַל-פִּי-זֶה יוֹבֵן גַּם 13
17 הַקָּשֶׁר דְּוִיגַש אֱלֹוֹ 14
18 יְהוּדָה עִם הַהַפְּטָרָה 15
- 1 וְזֶהוּ הַקָּשֶׁר דְּהִגַּשְׁת יְהוּדָה לְיוֹסֵף לְסַמְּכֵת גְּאוּלָּה לְתַפְלָה 1
2 לְתַפְלָה, כִּי בְהִגַּשְׁת יְהוּדָה לְיוֹסֵף מְדַגְּשֵׁת הַמַּעֲלָה 2
3 דְּמַלְכוּת לְגַבִּי יַעֲרִיר אֲנֹפִין', שְׁעַל-יְדֵי שַׁיְעִיר אֲנֹפִין' 3
4 מִשְׁפִּיעַ לְמַלְכוּת מִתּוֹסֵף עִילוֹי בַּיַעֲרִיר אֲנֹפִין'. וְעַל-דְרָף 4
5 גְּדוּל תְּלַמוֹד שֶׁמְבִיא לַיְדֵי מַעֲשָׂה, דְּעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה 5
6 הַגְּדָלָה בְּתַלְמוֹדוֹ. וְעַל-פִּי-זֶה יוֹבֵן גַּם הַקָּשֶׁר דְּוִיגַש אֱלֹוֹ 6
7 יְהוּדָה עִם הַהַפְּטָרָה דְּפָרְשֵׁת וַיִּגַּשְׁת שְׂתַכְנְנָה הוּא 7
8 שְׁלַעְתִּיד-לְבַא יְהִיָּה יְהוּדָה לְמַעֲלָה מִיוֹסֵף, כִּי הָעִילוֹי 8
9 שָׁנַעֲשֶׂה בַּיַעֲרִיר אֲנֹפִין' עַל-יְדֵי הַשְׁפָּעָתוֹ לְמַלְכוּת הוּא 9
10 הַקְּדָמָה לְזֶה שְׁלַעְתִּיד-לְבַא (שְׁלַעְתִּיד-לְבַא) תִּתְגַּלֶּה מַעֲלַת הַמַּלְכוּת 10
11 עַצְמָהּ, וְעַבְדֵי דְרֹד מֶלֶךְ עַלֵּיהֶם גו' וְרֹד עַבְדֵי נֶשִׂיא 11
12 לָהֶם לְעוֹלָם, בְּבִיאַת מָשִׁיחַ צְדִיקְנוּ בְּקְרוּב מָמוֹשׁ. 12
- 1 בְּקְרוּב מָמוֹשׁ. 13

המשך ביאור למס' שבת ליום שישי עמ' א

- 1 תיק לקמיע, ושיעור זה הוא פחות מהשיעור הנצרך לצור משקולת 1
2 קטנה. 2
3 'דיפתרא' הוא עור דמלית וקמיה - שכבר נמלח ונשרה בקמח ומים, 3
4 ולא עפיין - אבל עדיין לא נשרה בעפצים. וכמה שיעורו להתחייב 4
5 אם הוציאו בשבת, שיעורו הוא אם יש בו כדי לקבוע עליו את הגמ, 5
6 דהיינו לכתוב 'הרי את מותרת לכל אדם, ושם הבעל והאשה, 6
7 העדים והזמן, שזהו עיקר הגט, ושיעור זה הוא הקטן מכולם. 7
8 הגמרא מסיימת את הקושי: קתני מיהת - מכל מקום למדנו, שער 8
9 שאינו מעובד כלל - (מצה) שיעורו כדי לצור בו משקולת קמיה, 9
10 ואמר אבני שהוא ריבועא ריבועא דפומבדיתא, ושיעור זה גדול 10
11 מהשיעור הנצרך בעור שהתחיל לעבדו - (חיפה) שהוא כדי לעשות 11
12 קמיע, ולא כרב נחמן שהשוה בין עור מעובד לעור שאינו מעובד. 12
13 מתרצת הגמרא: הָתֵם בְּבִישׁוּלָא - שם כשאמר שיעור שאינו מעובד 13
14 שיעורו כדי לצור משקולת קטנה, מדובר בעור לח מיד לאחר 14
15 שהופשט מהבהמה, שעדיין אינו ראוי לעיבוד, אבל עור יבש הראוי 15
16 לעיבוד, שיעורו שזה לעור מעובד. 16
17 מוסיפה הגמרא להקשות לרב נחמן: וְהַתֵּן בְּמִשְׁנָה (כלים פכ"ז מ"ב). 17
18 הַבְּגָד שֵׁישׁ בּוֹ שְׁלֵשָׁה טַפְחִים עַל שְׁלֵשָׁה טַפְחִים, רַאיוּ הוּא לְקַבֵּל 18
19 טוּמְאָת מְדָרְסָה, אֲבָל בַּפְחוֹת מְשִׁיעוֹר זֶה אֵינּוּ רַאיוּ לִישִׁיבָה וְאֵינּוּ 19
20 נִטְמָא טוּמְאָת מְדָרְסָה. הַשֵּׁק - בְּגַד הָאֲרוֹג מְנוּצָה שֶׁל עוֹיִם, שִׁיעוֹרוֹ 20
21 אֲרַבְעָה טַפְחִים עַל אֲרַבְעָה טַפְחִים. הָעוֹר שֶׁל בַּהֲמָה, שִׁיעוֹרוֹ חֲמִשָּׁה 21
22 טַפְחִים עַל חֲמִשָּׁה טַפְחִים. מִפִּיָּן - מִחֲצַלַת שֶׁל קְנִים, שִׁיעוֹרוֹ שְׁשֶׁה 22
23 טַפְחִים עַל שְׁשֶׁה טַפְחִים. מְסִימַת הַמִּשְׁנָה: וְשִׁיעוֹרִים אֵלּוֹ שְׁמִיעוֹרוֹ 23
24 בְּשֶׁק עוֹר וּמְפִיָּן, הֵם בֵּינָן לְעִנְיַן טוּמְאָת מְדָרְסָה בֵּינָן לְעִנְיַן טוּמְאָת מֵת. 24
25 וְתַאֲנִי עַלְהּ - וְשׁוּנֵנוּ בְּבִיחָתָא עַל מִשְׁנָה זֶה, הַכְּנָד וְהַשָּׂק וְהָעוֹר, 25
26 כְּשִׁיעוֹר שְׁנִאֵמְרָה בְּהֵם לְעִנְיַן טוּמְאָתָה, כָּךְ הוּא הַשִּׁיעוֹר שֶׁלֹּא שֶׁל 26
27 הַזְּבַאֵה בִּשְׁבָת. הָרִי שְׁעוֹר שְׁנִאֵמְרָה מְעוּבַד שִׁיעוֹרוֹ חֲמִשָּׁה טַפְחִים עַל 27
28 חֲמִשָּׁה טַפְחִים, וְאֵינּוּ שׁוּה לְשִׁיעוֹרוֹ שֶׁל עוֹר מְעוּבַד שֶׁהוּא כְּדֵי לַעֲשׂוֹת 28
29 תֵּיק לְקָמִיעַ, וְלֹא כְּרַב נְחֻמָּן שֶׁהוּא בִּינְהֵם. 29
30 מִתְרַצֵּת הַגְּמָרָא: הִיאָּהּ בְּקוֹרְטוּבְלָא - מָה שְׁנִאֵמְרָה שֶׁשִּׁיעוֹר הָעוֹר 30
31 לְעִנְיַן הַרְצָאָה הוּא חֲמִשָּׁה טַפְחִים עַל חֲמִשָּׁה טַפְחִים, מְדוּבָר בְּעוֹר 31
- 1 מִים. וְאֵלּוֹ כְּתֵר הַנְּבִלָּה - לגבי טיט שכבר גיבולו במים תניא 1
2 בבריתא, המוציא טיט מגובל, שיעורו כדי לעשות כהן פי בור - 2
3 לסתום את הנקב שבתור הצורפים, שבו נותנים את המפוח, כדי 3
4 שיכנס בו המפוח בדוחק, ושיעור זה הוא קטן מהשיעור שנאמר לגבי 4
5 טיט שאינו מגובל, וממילא, גם לגבי המוציא עור, יש לומר שיעור 5
6 מעובד שיעורו קטן מעור שאינו מעובד, ולא כרב נחמן שהשוה 6
7 ביניהם. 7
8 מתרצת הגמרא: הָתֵם נִמְי כְּדִאֲמְרֵן - גם שם יש טעם לחלק כמו 8
9 שאמרנו שם, לִפִּי שְׂאִין אֲדָם מוֹרַח (כהן) לְגַבֵּל אֶת הַפִּיט בְּשִׁיעוֹר 9
10 הָרַאיוּ לַעֲשׂוֹת בּוֹ פִי בּוֹר, שְׁהוּא שִׁיעוֹר מוּעָט, מִשּׁוּם שֶׁמִּלְאֲבֵת 10
11 הַגִּיבול יֵשׁ בַּה שִׁירַחָה גְדוּלָּה, וְאִם צָרִיךְ טִיט כְּדֵי לַסְתוּם פִּי כּוֹר, מַגְבֵּל 11
12 יוֹתֵר וּמִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ לְדַבְרִים נוֹסְפִים, וְלִכְן קוֹדֵם גִּיבולוֹ אֵינּוּ חָשׁוּב 12
13 בְּשִׁיעוֹר מוּעָט זֶה, אֲבָל בְּעוֹר, אֲדָם טוֹרַח לַעֲבֹדוֹ גַּם בְּשִׁיעוֹר הָרַאיוּ 13
14 תֵּיק לְקָמִיעַ, וְלִכְן אֵף כִּשְׂאֵינוֹ מְעוּבַד, חָשׁוּב הוּא בְּשִׁיעוֹר זֶה. 14
15 הַגְּמָרָא מַקְשָׁה עַל רַב נְחֻמָּן: תֵּא שְׁמַע - בָּא וּשְׁמַע רַאיוּה לְדַבֵּר, דְּאָמַר 15
16 רַבִּי הֵיאָּה בְּרַ אֲמַי מְשִׁמָּה וְ-מִשְׁמׁוֹן דְּעוּלָּא, שְׁלֵשָׁה מִינֵי עוֹרוֹת הָן 16
17 הַחֲלוֹקִים בְּשְׁמׁוּתֵיהֶם וּבְשִׁיעוֹרֵיהֶם לְעִנְיַן הַרְצָאָה בִּשְׁבָת, מַצָּה, 17
18 וְחֵיפָה, וְדִיפְתָרָא. 18
19 הַגְּמָרָא מְבַאֲרַת מָה הֵם שִׁלְשָׁה מִינֵי עוֹרוֹת אֵלּוֹ וְכִמְהָ שִׁיעוֹרֵם: מַצָּה' 19
20 כְּמִשְׁמַעוֹן - כְּמִשְׁמַעוֹת הַמִּילָה מַצָּה, שְׁלֹא נַעֲשָׂה בּוֹ שׁוּם תֵּיקוֹן, וְזוֹ 20
21 עוֹר דְּלֵא מְלִיחָה - שְׁעִדִין לֹא נִמְלַח, וְדִלָּא קָמִיחָה - וְלֹא הִשְׁרׁוֹ אוֹתוֹ 21
22 בְּקָמַח וּמִים, וְדִלָּא עָפִיין וְלֹא הִשְׁרׁוֹ אוֹתוֹ בְּעַפְצִים, שֶׁהֵם דְּבָרִים 22
23 הַנֶּעֱשִׂים בְּעִיבוּד הָעוֹר, וְדוּמָה לְמַצָּה שְׁלֹא נַעֲשָׂה בַּה הַחֵימוּץ הַנֶּעֱשָׂה 23
24 בְּלָחַם הַרְגִּיל. וְכִמְהָ שִׁיעוֹרוֹ שֶׁל הָעוֹר הַקְרוֹי מַצָּה לְהַתְחַיֵּיב אִם 24
25 הוּצִיאָה בִּשְׁבָת. תְּנֵי רַב שְׁמוּאֵל בְּרַ רַבִּי יְהוּדָה, שִׁיעוֹרוֹ כְּדֵי לְצוֹר 25
26 וְ-לַכְסוּתוֹ בּוֹ מְשִׁקּוּלָת קְמָנָה הַעֲשׂוּיָה מְעוּפוֹרָת. וְכִמְהָ גְּדוּלָּה שֶׁל 26
27 מְשִׁקּוּלָת זֶה, אָמַר אֲבַי, רִיבְעָא דְּרִיבְעָא דְּפוּמְבְּדִיתָא - רְבֹועַ לִיטְרָא 27
28 שֶׁל פוּמְבְּדִיתָא. 28
29 'חֵיפָה' הוּא עוֹר דְּמְלִיחָה - שְׁנִמְלַח כְּבֵר, וְלֵא קָמִיחָה וְלֵא עָפִיין - אֲבָל 29
30 עִדִין לֹא נִשְׁרַה בְּקָמַח וּמִים, וְלֹא בְּעַפְצִים. וְכִמְהָ שִׁיעוֹרוֹ לְהַתְחַיֵּיב 30
31 אִם הוּצִיאָה בִּשְׁבָת, כְּתֵיבָן בְּמִשְׁנָתֵנוּ, עוֹר שִׁיעוֹרוֹ כְּדֵי לַעֲשׂוֹת 31